

UITSTAPPEN

**Een actuele zwarte komedie in twee bedrijven
met als thema euthanasie**

door

RUUD VAN LING

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **UITSTAPPEN** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **RUUD VAN LING** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2017 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **7** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

PATRICIA OUDEWATER - een moeder van middelbare leeftijd. Lichtelijk teleurgesteld in het leven en in haar huwelijk. Daardoor koel en afstandelijk geworden, maar ze ontdooit gaandeweg het stuk. Is wél al bezig de nalatenschap van haar zieke echtgenoot te verdelen, hoewel Frederik Oudewater (haar man) nog maar amper terminaal is. Is hij trouwens wel zo ziek als iedereen denkt? Alles is voor mamma! En wat nu als Frederik niet overlijdt? Patricia lijkt soms wat ongeïnteresseerd, wellicht zelfs enigszins wereldvreemd. Of is dit schijn?

LIESBETH OUDEWATER - oudste dochter van Patricia en Frederik. Een yup van het zuiverste water, een harteloos kreeg. Hoopt op een forse erfenis. Grachtengordeltype, doorspekt haar zinnen met tal van Engelse uitdrukkingen, gezegden en woorden, tot in het belachelijke. (Deze woorden worden in haar tekst steeds schuin gedrukt.) Haar man is CEO bij een grote internationale firma (zegt ze). Kinderen op hockey, ballet, vioolles en paardrijden. Opschepperig.

CLARA OUDEWATER - jongste dochter van Patricia en Frederik. Studeert in Amsterdam, maar wát ze nu precies studeert, daar komen we het hele stuk niet achter. Single, heeft zo nu en dan een vriendje. En dat blijkt consequenties te hebben! Hartelijker dan haar zuster Liesbeth (dat kan snel). Heeft een bijbaantje als vakkenvulster in een supermarkt en vindt dat eigenlijk al héél moeilijk werk! Komt soms wat onnozel en argeloos over, maar is voor de rest best een lieve meid.

DOMINIQUE VAN DER VEER - wijkverpleegkundige. Optimistisch type, ziet van alles de zonnige kant, soms tot in het absurde toe. Houdt er wanhopig de moed in, ook al krijgt ze de ene na de andere bezuiniging om de oren. Komt komisch over. Elk nadeel heeft z'n voordeel.

GEERTRUIDA STAVENUITER - huisarts van Patricia van Frederik. Betrokken maar zakelijk. Vindt euthanasie slechts bij hoge uitzondering 'een passend en waardig levenseinde', maar staat er niet afwijzend tegenover.

BELINDA VAN GAMEREN - professioneel stervenshulpverlener. Heeft een eigen hospice op commerciële basis, is zeer in geld geïnteresseerd. Is voortdurend op zoek naar nieuwe kapitaalkrachtige terminale klanten.

FREDERIK OUDEWATER - echtgenoot van Patricia en vader van Liesbeth en Clara. Moe en ziek, heeft spijt dat hij zijn bloeiend bouw- en aannemingsbedrijf heeft verkocht. Het ging door mismanagement daarna verschrikkelijk verkeerd en eindigde in een faillissement dat hem weliswaar niet raakte, maar wat hij toch ontstellend vond: het bedrijf dat nog steeds zijn naam droeg was naar de bliksem.

(de rollen van Belinda en Geertruida kunnen ook door een man gespeeld worden: Belinda heet dan Ben en Geertruida wordt Geert. In de tekst van dit stuk houdt de auteur de vrouwelijke namen aan)

DECOR:

Een wat protserige en overdadige huiskamer met bankstel (tweezitsbank met twee fauteuils), salontafel, één deur midden achter, geeft toegang tot de slaapkamer.

Rolverdeling: 6 dames, 1 heer of 4 dames, 3 heren

EERSTE BEDRIJF

(als het doek opgaat zit Patricia, de moeder, in één van de fauteuils aandachtig te lezen in een modern damestijdschrift, zoiets als Opzij, Linda, Viva, Margriet of Libelle. Naast haar op een bijzettafeltje een glas met een alcoholische versnapering plus een halfvolle fles en nog wat lege glazen. Ze knikt herhaaldelijk en prevelt zo nu en dan wat)

PATRICIA: Ja, zo is het... Zie je wel.... Daar loop ik ook tegenaan. Een midlifecrisis, daar begon het mee, ik had er al zo'n idee van... Maar is dat niet wat laat? Ik zit er maar mooi mee. *(met een zucht tot het publiek in de zaal)* Het is wat, hoor, als je man het ineens in z'n hoofd haalt dat hij wil uitstappen. Na een rijk en volwaardig leven, dat dan weer wel, natuurlijk... En maar praten over eindeloos en uitzichtloos lijden... Daar word je behoorlijk depressief van, dat kan ik u wel vertellen. *(van links komt op Liesbeth. Gedraagt zich verveeld en nonchalant)*

LIESBETH: Dag mam... Nog nieuws?

PATRICIA: *(opschrikkend)* Hè? Wat? O, dag kind... Nee. Toestand onveranderd. Hij slaapt. Zoals altijd.

LIESBETH: *(ongeïnteresseerd, loopt wat rond, gaat zitten op de bank)* Hmm.... Wat zegt de dokter ervan?

PATRICIA: Dokter Stavenuiter? Die zegt dat het hoofdzakelijk tussen de oren zit. Hij/zij komt wel iedere dag hoor, maar ik heb het idee dat hij/zij ook niet precies weet wat hij met je vader aan moet. Ja, en die longkwaal maakt het er natuurlijk allemaal niet beter op. Onder andere.

LIESBETH: *Horrible.* Dat dit nu juist ons moet gebeuren. Ik schaam me dood voor mijn *incrowd*. Wat moet ik ze zeggen? Mijn vader is ineens stapelgek geworden? Andere ouders krijgen Alzheimer, worden dement. Dat is tenminste iets. Daar kan je mee voor de dag komen, dat geeft status. Maar een gestoorde vader... *No way.*

PATRICIA: *(zuchtend en een slok nemend)* Je gaat er van aan de drank, weet je dat? O, als je ook wat wilt... Help je zelf even. Ik zit net een heel interessant wetenschappelijk artikel te lezen... Over eindeloos en ondraaglijk lijden... Het recht op een waardig levenseinde.. Euthanasie en zo...

LIESBETH: *(geschrokken)* *Christ, mother!* Je wilt er toch niet uitstappen omdat vader ziek is? Enne... Wetenschappelijk zei je? In de Linda? *(of noem hier het blad waarin Patricia zat te lezen)*

PATRICIA: (*opstandig*) Nee, niet ik... Je vader! Die heeft het steeds maar over uitstappen. Dacht je dat het voor mij zo leuk was? Als-ie niet slaapt zit-ie te zuchten of te janken. Vooral dat eeuwige gesnurk van 'm! Ik zit m'n leven lang al tegen een slapende vent aan te kijken. En in de Linda staan heel verstandige artikelen.

LIESBETH: Vader werkte in de bouw... Had een aannemingsbedrijf. Bouwvakkers beginnen vroeg en werken hard. Meestal buiten. Daar word je slaperig van.

PATRICIA: Onzin. Toen het bedrijf groeide stond-ie niet meer op de steiger, maar zat-ie gerieflijk op kantoor. Maar hij was nog niet thuis op hij viel in slaap. Nee, weet je wat het is? Hij heeft er gewoon geen zin meer in. Dat bedrijf, dat was z'n alles. Hij had het nooit moeten verkopen. En misschien hadden we toch meer kinderen moeten nemen, je vader en ik... Maar dat is napraten.

LIESBETH: (*beslist, hoofdschuddend, schenkt zich wat in en neemt een paar slokken*) Dan was vader failliet gegaan tijdens de crisis. Nee, hij zag het goed en heeft de boel bijtijds verkocht. Hoeveel aannemers gingen er niet op de fles? Die ouwe Chris Bukman is ervan voor de trein gesprongen! Het oudste bedrijf van de regio, vier generaties... *Gone with the wind*.

PATRICIA: (*geïrriteerd*) Ja, en nu hebben we anderhalf miljoen op de bank en een doodzieke man in bed... Niet ik, HIJ wil er mee stoppen, HIJ wil uitstappen... Ik dacht, misschien kunnen we op vakantie, op reis, een cruise, weet ik veel... Maar nee. Hij moest zonodig ziek worden. Dat hoesten, dat deed-ie altijd al. Daar was ik aan gewend. Gaat-ie opeens naar de dokter! Die wist niet eens wie-of-dat-ie was, je vader was nog nooit naar een dokter geweest, hij had nooit wat...

LIESBETH: Nee, *you said it*, hij had inderdaad nooit wat... Lachte om iedereen die ziek was... *I know*.

PATRICIA: (*dromerig en licht weemoedig*) Hij wilde ook een groot gezin... Ach ja. Na jouw geboorte en die van je zus Clara had ik het wel gezien... Wat een martelpraktijken! Hij wilde nog zo graag een zoon, een stamhouder, iemand die 'm later zou kunnen opvolgen... Ik zei, je legt er maar een knoop in. Oefenen mag je, ik zeg nooit nee, maar produceren, dat moet je maar vergeten. En wat denk je dat het kost? Daar liep je vader ook altijd over te zeuren... Het geld! De zaak!

LIESBETH: Mijn Wilfried idem dito. Kinderen vinden ze stoer, die mannen... Kijk eens wat ik allemaal verwekken kan! Pfff... Zij twee minuten bezig, jij negen maanden misselijk. En daarna twaalf jaar zorgen voor. Brrr...

PATRICIA: Twee minuten? Zo lang? Je vader was vlotter. Er in, er uit, want dan was er weer wat op de zaak, moest-ie weer zo nodig naar een of andere bouwplaats...

LIESBETH: *Kids?* We hebben er nu drie. En ik ben een taxibedrijf geworden. Hockey, ballet, vioolles, paardrijden... *Horrible*. Wonen in Amsterdam aan de Herengracht is het helemaal, daar niet van, maar de moeite die je ervoor moet doen... Ik bedoel maar. De auto's kunnen niet voor de deur, die moeten in een peperdure garage, anders zijn we de BMW en onze Audi zó kwijt. Ze stelen in Amsterdam nog steeds als de raven. *It's a bloody shame*, en niemand doet er wat aan. Ja, doe mij nog maar een *drink*. (*houdt haar glas bij, Patricia schenkt in*)

PATRICIA: Een wat? O, een borrel. Een wit wijntje dan maar? Of iets sterkers? (*Staat op en zoekt glas plus fles*) Verdorie, ik ben helemaal de kluts kwijt. Misschien staat er nog wat in de keuken...

LIESBETH: Mam, doe niet zo ordinair. Borrel, dat zeg je niet meer. Da's voor het gewone volk. Een cocktail, een prosecco, of een *whiskey on the rocks*.

PATRICIA: (*schouder ophalend en een glas inschenkend, geeft dit aan Liesbeth*) Je vader nam altijd gewoon een neut. Een hassebassie. Een pikketanussie. Een recht-op-en-neer. Later, toen we het beter kregen, whiskey! (*zuchtend*) Misschien soms wel meer dan goed voor 'm was. Want z'n lever schijnt ook een optater te hebben gehad. Op zeker moment dronk hij een fles per dag... 'Goed voor de zenuwen' zei hij dan... En dat was ook wel zo. Was-t-ie een stuk gezelliger, met een paar slokken achter z'n knopen...

LIESBETH: (*loopt nadenkend rond met het glas in de hand, kijkt rond*) Hmm... Zeg mam, verstond ik dat nou goed? Anderhalf miljoen op de bank? We kregen toch veel méér? Bouwbedrijf Oudewater werd verkocht voor vijf miljoen, de krant stond er destijds vol van.

PATRICIA: Vader moest twee medefirmanten uitkopen. Een miljoen de man. Er was nog een beste schuld bij de bank. En vergeet de belastingdienst niet! Ja, die weten je te vinden, hoor, de blauwe enveloppenbrigade. Vijf ton stakingswinstbelasting, mogen we éven vangen?

LIESBETH: (*peinzend*) Nou ja, anderhalf miljoen... Dat is ook geen kattendrek... Hoeveel krijgen Clara en ik daarvan als het paps lukt, dat uitstappen?

PATRICIA: (*schrikt en spottend lachend*) Jullie? Helemaal niets natuurlijk. Alles is voor mamma! Ja, dat is al jaren zo. Wettelijk

geregeld. Alles gaat naar de langstlevende. Pas als die er niet meer is, mogen jullie delen.

LIESBETH: (*giftig*) Zo, lekker is dat... Clara en ik hebben toch ook meegebouwd aan het bedrijf van vader? In de vakanties nieuwbouwhuizen schoonmaken zodat ze schoon opgeleverd konden worden...

PATRICIA: (*haar nuchter onderbrekend*) Dat hebben jullie één keer gedaan... Daarna huurden we Polen in, die werkten harder door, waren vlugger klaar en kostten het minst.

LIESBETH: *Mother! For havens seak!* Je kunt ons toch wel iets geven! Je enige dochters!

PATRICIA: (*kribbig*) Ik denk er niet aan. Straks moet je vader in een verzorgingshuis dat handenvol geld kost. Want als-t-ie zo blijft moet ik 'm niet meer thuis. Ik ben wel echtgenote, maar geen wijkzuster. En voor mantelzorger ben ik niet in de wieg gelegd.

LIESBETH: Een verzorgingshuis, of een verpleeghuis, kost maximaal 2500 euro in de maand. Dat heb ik al nagevraagd.

PATRICIA: Kijk eens aan. Ik bedoel maar. Hij zal er tien jaar zitten, ben je ruim drie ton kwijt. Zo ben je gauw door je centen heen. Dan is een waardig en eervol levenseinde toch helemaal niet zo'n slecht idee? Je kunt erbij geholpen worden, er zijn instanties voor. Huppekee, en het is gebeurd. Scheelt een hoop zorg, een hoop werk, en een hoop geld. (*van rechts op dochter Clara*)

CLARA: Wat scheelt een hoop geld, mam?

PATRICIA: (*verbaasd*) Hoe kom jij zo in ene binnen?

CLARA: Gewoon, zoals altijd. Achterom via de steeg en de poort.

LIESBETH: (*lichtelijk geërgerd tot het publiek in de zaal*) Kijk, dat bedoel ik nu. Wel materieel gestegen op de maatschappelijke ladder, zal ik maar zeggen, maar in hun hart nog de gewone arbeidsmensen van vijftig jaar terug. Achterom! Steeg! Poort! Zulke woorden gebruik je toch niet meer?

CLARA: (*onnozel*) Wat moet ik dan zeggen?

LIESBETH: (*belerend*) Ik ben via *the garden* komen.

CLARA: (*gaat zitten, staat weer op, loopt wat rusteloos heen en weer*) Via de wat?

PATRICIA: Via de tuin. Zeg, wat hebben ze jou op school geleerd bij Engels? En ga in vredesnaam eens zitten, ik word zenuwziek van je gedribbel.

CLARA: (*gaat zitten op de bank*) We hadden een lerares Engels, die keek zó zuur, dat ik haar lessen maar oversloeg. Trouwens, we hebben niet eens een tuin. Nooit gehad ook, pappa hield niet van werk waaraan hij niets verdiende. Of bedoelen jullie die betegelde

binnenplaats op het noorden? Maar daar kwam ik niet voor. Hoe is het met pappa?

LIESBETH: (*droog*) Nog steeds niet overleden, ondanks long- en leverproblemen. En mamma wil pa liefst zo snel mogelijk weg hebben, naar een hospice of zo, voor dat de toestand verergert.

PATRICIA: (*vastbesloten*) Ik wil geen lijk in huis. Ik moet er niet aan denken. Word je 's morgens wakker, ligt-ie stijf en koud naast je. En ze gaan meteen lekken, is me verteld. Kan je als het even tegen zit ook je beddengoed en je matras weggooien. Nee, laat maar. Er zijn prima regelingen voor mensen die ermee stoppen. Ze zijn er in de politiek ook mee bezig. Pappa wil uitstappen.

CLARA: (*opstandig en hoogst verbaasd, vliegt overeind*) Uitstappen? Pappa uitstappen? Jullie zijn niet goed wijs! Pappa is net 57!

PATRICIA: (*hoopvol*) Bij sommige mensen begint dementie nog wel in een vroeger stadium.

CLARA: (*verbijsterd*) Maar pappa is toch nog helemaal niet dement?

LIESBETH: (*bedachtzaam*) Nee, maar vóór dat-ie het wordt.. Je kunt er niet vroeg genoeg bij zijn. Hij kan gekke dingen gaan doen met anderhalf miljoen euro op de bank... Kunnen we helemaal wel fluiten naar ons erfdeel.

CLARA: (*onnozel en argeloos*) Erfdeel? Hoezo? Ik heb net een college erfrecht gevolgd. Maar ik begreep er erg weinig van.

LIESBETH: Dat kan snel. Zeg, hoe lang ben jij nu al bezig met jouw studie?

CLARA: (*blij en op haar vingers natellend*) Drie-en-een-half jaar. Bijna vier! Eerst maatschappijleer, dat vond ik te moeilijk. Toen biologie, dat was zo saai. Daarna voedingsleer, heel interessant maar uiterst vervelend. Nu rechten, vanwege die leuke hoogleraar. Maar het valt me toch wel tegen. Moeilijke woorden en zo...

PATRICIA: (*sarcastisch tot Carla*) Jouw zusje Liesbeth denkt dat er al wat te verdelen is als pappa overlijdt. Helaas werkt dat niet meer zo. Alles is voor mamma, dat is wettelijk zo geregeld. (*verlekkerd in haar handen wrijvend*) Ik zou zelfs kunnen hertrouwen met een lekkere jonge viriele knaap, dan vissen jullie helemaal achter het net. En ik kan me eens lekker laten verwennen...

CLARA: (*geschrokken, stampvoetend en waarschuwend*) Mam! Je waagt het niet hoor! Hoe kóm je erbij? Pappa is ziek, naar hij wordt heus wel weer beter. Ze zijn zó knap tegenwoordig! Neem Oom Henk! Slokdarmkanker! Volledig van genezen!

PATRICIA: (*cynisch*) Ja, en de dag dat hij uit het ziekenhuis ontslagen werd liep hij onder een rijdende bus. Dus goed

beschouwd waren al die operaties, chemokuren en bestralingen niet eens nodig geweest. Hij ging toch wel toen het zijn tijd was.

CLARA: (*niet begrijpend*) Nou ja zeg... Zo ingrijpend is die longoperatie van vader toch niet?

LIESBETH: (*gespeeld luchtig*) Nee hoor, natuurlijk niet... Ze snijden 'm alleen maar even half open, halen een stuk long weg dat aangetast is... Hopta! Daarna dichtnaaien, en op de fiets naar huis, vooruit, niet zo jammeren... Morgen weer aan het werk.

PATRICIA: Volgens onze huisarts, dokter Stavenuiter, is het een zware operatie met de nodige risico's. Ze zijn een hele middag met 'm bezig. Grote vraag of hij er dóór komt...

LIESBETH: *Just.* Daarom moeten wij ons voorbereiden, *safety first.* Ik zou toch maar een plekje in dat hospice reserveren, ma... Beter méé verlegen dan óm verlegen. Er zit hier een commercieel hospice in de buurt, geleid door professionals, niet van die sukkelige vrijwilligers, die maar wat anklooien. *Hell no!* Hier ga je dood onder deskundige leiding, dat is wél zo geruststellend, ook voor de nabestaanden.

CLARA: (*verontrust*) Is het zó erg?

PATRICIA: Ik verwacht ieder moment dokter Stavenuiter om een en ander te bespreken. En iemand van de wijkverpleging, want ik ga 'm niet wassen in bed, hij kan gaan douchen anders bekijkt-ie het maar.

CLARA: (*aarzelend*) Ik denk toch dat ze daarop rekenen, mam... Dat jij pappa verzorgt, zeg maar...

PATRICIA: (*vastbesloten*) Ik denk er niet aan. Zie je me al gaan? Waar zie je me voor aan...Pleegzuster Bloedwijn...? Als-ie incontinent wordt moet ik 'm nog op de WC zetten ook zeker? Dank je feestelijk. Ik vond jullie verschonen toen jullie nog baby waren al verschrikkelijk. Altijd die stront... Nee hoor, het hospice in en dan lekker inslapen. Zeg, willen jullie alvast wat meenemen van jullie vader? Als herinnering? Z'n manchetknopen, of z'n dasspeld?

LIESBETH: (*gretig*) Die gouwe? Die nog van zijn opa zijn geweest?

PATRICIA: (*proestend*) Welnee! Jullie vader had niets met sieraden. (*Liesbeth reageert teleurgesteld, zo van "Laat dan maar zitten"*) En in zijn werk was hij niets nut. Dus die dasspeld komt bij Blokker vandaan, een aanbieding. Die manchetknopen kreeg ik cadeau bij zijn overhemden. Gereedschap en zo is er niet meer. "Ik wil geen hamer meer zien", zei hij toen het bedrijf verkocht was. Z'n gouden horloge houd ik, dat kostte een vermogen. Maar misschien z'n vulpen? Of z'n schoenen... overhemden.... Hij heeft nog een mooi lichtgrijs zomerkostuum...

LIESBETH: *(geschrokken en verontwaardigd)* *By Jove, mother! No way! My husband* in de kleren van zijn overleden schoonvader, hoe verzin je het! Mijn vriendinnen zien zoiets direct. Ze hebben daarbij trouwens niet eens dezelfde maat en pakken vermaken, dat kan geen mens meer. Breng die ouwe troep maar naar de Kringloop, of het Leger des Heils. *(de deur midden achter gaat aarzelend open en vader Frederik Oudewater komt op, gekleed in pijama en ochtendjas, op trijpen pantoffels en eventueel leunend op een wandelstok. Echt type 'ouwe man met een zeer been'. Hij keert zich naar het publiek in de zaal, recht daarna zijn rug en kijkt zwijgend rond. Zijn echtgenote en dochters kijken hem enige ogenblikken stil en lichtelijk verbijsterd aan)*

PATRICIA: *(aarzelend en ongelovig)* Jij bent uit bed?

FREDERIK: *(knorrig, schuifelt naar bank of fauteuil, gaat zitten)* Ik werd wakker van jullie gepraat. Ik heb dorst en wil wat eten.

LIESBETH: *(verrast)* Pa! En je was zo ziek!

PATRICIA: *(vilein tot het publiek in de zaal)* Dat heb ik weer. Zal je zien, wordt-ie nog beter ook.

CLARA: *(verrast, hartelijk en liefdevol tot haar vader, terwijl ze zijn wangen streelt)* Pappie! Hoe is het nou met je?

FREDERIK: Wil je politiek correct antwoord of wil je echt de waarheid horen?

CLARA: *(aanminnig)* Zeg het maar tegen je lieve kleine dochttertje.

FREDERIK: *(somber)* Klote. Iets anders kan ik er niet van maken. Alles doet me zeer. Ik ben bij de minste inspanning buiten adem. Ik heb me van m'n leven niet zo beroerd gevoeld. Schele hoofdpijn. Schijterij. Kotsen. Pissen doet zeer. Jeuk in m'n reet. Loopneus. Als ik buk kom ik amper overeind. Ik slaap alleen maar en rust niet uit.

PATRICIA: *(scherp en vinnig tot Frederik)* Wat doe je dan uit je bed? Je bent dóódziek, je bent veel zieker dan je denkt. Ze vrezen zelfs voor je leven. Dokter Stavenuiter is al van alles aan het regelen. Zodat je rustig kunt uitstappen, op de manier die jij wilt. Er komt straks een wijkverpleegkundige. En het hospice wordt binnenkort besproken. Wat moet ik tegen al die mensen zeggen? Gaat u maar naar huis, mijn man heeft het hele circus uitgesteld? Hij blijft nog even?

FREDERIK: *(grommend)* Ik ben godzalmestompen nog nooit van mijn leven ziek geweest! Niet op de steiger, niet op kantoor... Ik had nooit wat! Geen ongeluk, niets! Ik stop godverdegodver met werken en ik krijg achterelkaar de ene kwaal na de andere.

LIESBETH: *Daddy! Don't talk like that!* Dat ordinaire gevloek! Dat is zóóó volks! Dan laat je zóóó goed zien waar je *roots* liggen.

FREDERIK: *(bruusk)* Ach, krijg toch wat... Wat moet ik dan wél zeggen om aan te geven dat ik hondsberoerd ben? *(sarcastisch)* Ach, het gaat eigenlijk best goed met me, hoera, maar ik ben zowat dood?

PATRICIA: *(geërgerd tot het publiek in zaal)* Zo is-t-ie nu al sinds ik hem thuis heb. De saggereinigheid in persoon. Er is niets goed. Niets deugt er meer. O, u herkent dat, mevrouw? Wat zegt u? Die van u ook? Sinds hij gepensioneerd is? Ja, u hebt gelijk. En ze gaan zich ook overal mee bemoeien. Vragen constant waar je heen moet. Vinden dat je te veel geld uitgeeft. Nou, met anderhalf miljoen op de bank zal me dat een zorg zijn.

LIESBETH: *(tot Frederik)* Heus pappa, we hebben het beste met je voor.

FREDERIK: *(tot het publiek in de zaal)* Als mensen dát tegen je gaan zeggen moet je uitkijken. Want dan weet je bijna zeker dat je naar de verdommenis gaat. En ik krijg 'm verdomme niet meer overeind ook. Terwijl ik vroeger niet te houden was.

PATRICIA: *(smalend, met haar rug naar Frederik gekeerd)* Ja, dat is natuurlijk ook verschrikkelijk. Het enige waar jij aan denkt.

FREDERIK: *(grinnikend, geil en belust)* Vroeger kwam ik er tussen de middag voor thuis!

PATRICIA: *(verontwaardigd)* Houd op, schei uit. We zaten midden in een verbouwing. Heeft-ie het met me gedaan achter een betonmolen, op een hoop zand. De rest van de dag heb ik lopen knarsen. Hij met z'n VW.

LIESBETH: *(verbaasd)* VW? Wij hebben toch nooit een Volkswagentje gehad? Ik weet niet beter dat paps Mercedes reed!

PATRICIA: *(nonchalant)* Vlotte Wip. Je vader had altijd haast.

FREDERIK: Ik had een záák. Dan moet je opschieten, de concurrentie is moordend, voordat je weet gaat een ander er met een bouwopdracht vandoor. Dan moet je wel opschieten, met alles.

CLARA: *(vermanend)* Pappa, doe nou niet zo eigenwijs. Nergens voor nodig je nu nog te haasten. Je bent hartstikke ziek. De specialisten...

FREDERIK: *(haar geërgerd onderbrekend, met stemverheffing)* O! Ja! De specialisten! Die hebben haarfijn vastgesteld dat ik erg ziek ben. Vertel eens iets nieuws. Dit wist ik zelf ook al. Dan volgen er onderzoeken, ze hebben me letterlijk binnenstebuiten gekeerd. Overal stopten ze slangetjes en cameraatjes in. Kan je zelf meekijken. Een soort inwendige porno. Vervolgens krijg ik te horen

dat er niet veel meer aan te doen is, helaas. Heb ik daar altijd mijn ziektekostenverzekering voor betaald? Nooit had ik ze nodig, die doctoren, en nu ik hulp vraag, zeggen ze dat ze het niet weten. Dat had ik in de aannemerij moeten flikken, een gebouw opleveren dat na opening direct in elkaar lazert.

PATRICIA: Dokter Stavenuiter was reuze attent. Hij/zij heeft je direct doorgestuurd. Maar toen was je al te ver heen.

LIESBETH: *(zuchtend)* *Shit happens.*

CLARA: Zou het niet verstandiger zijn, pappie, om je bij het onvermijdelijke neer te leggen?

PATRICIA: *(bewonderend tot het publiek in de zaal en wijzend op Clara)* Zo zie je maar weer eens hoe verstandig het is je kinderen te laten studeren. Wat een slimme opmerking van mijn jongste dochter! En zo mooi gezegd..."Je neerleggen bij het onvermijdelijke"... Prachtig. *(Hangt de zwaar getroffen smartelijke weduwe in spé uit, compleet met snik in de stem, veegt een traan uit een oog)* Ik had het zelf niet beter kunnen verwoorden.

LIESBETH: Pappa, we zullen je nooit vergeten.

FREDERIK: *(opstandig)* Krijg ik verdomme nou nog wat te zuipen op niet? Ik sterf van de dorst.

CLARA: *(lief)* Natuurlijk pappie. Een glaasje appelsap dan maar? *(Gaat rechts het toneel af, komt terug met een glas appelsap, dat ze eventueel nog inschenkt uit een pak. Geeft het aan Frederik, die het aanneemt, ruikt, en voorzichtig proeft)*

FREDERIK: *(getergd)* Appelsap. Natuurlijk, appelsap. Dan leef ik langer? Gadverdamme, wat een zoete bende! Dat mensen dat drinken! Is er niet wat pittigers? Een jonge borrel of zo? Een dubbele whiskey met ijs? *(Zet het glas vol walging op de salontafel)* Dat bocht zuip ik niet.

PATRICIA: Wind je niet zo op. Dokter Stavenuiter vindt dat je je zo rustig mogelijk moet houden. Geen drank, niet roken, vet en scherp gekruid eten mijden, dat soort dingen.

FREDERIK: Dan is er toch goddome niets meer aan? Geen borrel meer, geen corona's, niet meer naar de Chinees... Kan ik beter meteen de pijp uitgaan.

PATRICIA: *(fijntjes)* Jij zegt het.

LIESBETH: *(geruststellend)* Maar daar zullen we je allemaal bij helpen, hoor pappie... Een mooi en waardig einde. En dat mag je zelf helemaal regelen. De muziek enzo, de kleur van de kist, de sprekers, en wil je een borrel na afloop of een koffietafel?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto